Saša Škenderija

RT DOBRE NADE

pjesme

CKO Tešanj

Sadržaj

Itaka, deset godina kasnije 3
Rt Dobre nade 4
Novembar 6
Nekretnine 7
Sretna porodica 8
Buđenje 9
Dokle dodir seže 10
Gertruda 12
Truda 13
Tekući kristali 14
Traktat o nostalgiji 15
Ljubav preko žice 17
Tango Maruko 18
Horror caféi 19
Američka ljubavna pjesma 20
Priča sa Zapadne strane 21
Traktat o ogledalu 22
Norman 23
Obama 24
Srednja klasa odlazi u raj 25
Spasić ili Više od igre 28
Čudaci 30
Kraj ljeta 31
O autoru: 32

Itaka, deset godina kasnije

I na umu uvijek Itaku zadrži.
Stići na nju tvoja je sudbina.

Konstantin Kavafi: “ITAKA” (1911.)

Osim onih koji su stradali usput
i onih koji je još uvijek traže,
svi smo je našli. Neki prevalivši
pola svijeta, a drugi usput.
Nekima se, na kraju, ukazala sama
a da nisu ni iskoračili preko kućnog praga.
I odavno više nije važno
da li nas je do Itake doveo slučaj
ili sudbina – izbaviti nas odavde
može još samo čudo.

Ithaca, NY (2010.)

Rt Dobre nade

Obećao sam Zelkidi pjesmu
S kraja svijeta
S rta Dobre nade
Mada to od mene
Nije tražila

U avionu
Čitao sam knjigu Amira B.
Bosanca koji je
Za razliku od mene ostao
I svome ocu sam podigao
Nadgrobni spomenik
Poslije je o tome napisao pjesmu
Kakvu pjesmu!
Lično se ne poznajemo
Ali poslao mi je nedavno dvije svoje knjige
U Ameriku
Jedna je bila posvećena *Prijateljski*
Druga *S poštovanjem*
Dovoljan razlog
Da ponesem njegove knjige
Sa sobom na kraj svijeta

Saputnica na susjednom sjedalu
Upitala me je radoznalo
Na kojem to jeziku čitam
Odgovorio sam - na bosanskom
Aha rekla je pomalo zbunjena
Ima Bosanaca i ovdje kod nas
U Južnoafričkoj Republici

Sletjeli som u Cape Town u suton
Vrtoglavo

Hotelska soba bila je skučena
U nekadašnjem zatvoru za pljačkaše banaka
Odškrinut prozor i svako malo oluja
Pa zatišje
Ostavio sam uključen tv
Jer sam se plašio sam na kraju svijeta
U zatvorskom mraku
Meki porno na kanalu 6

U neko doba sam se probudio i ugasio tv:

Krenuo sam u svijet da odmorim
Tijelo zbunjeno strahom od nestanka
Ali me hrabrost napustila u prvoj tami *

Čudno je to

Postoji određena tačka
Na životnoj mapi svakog od nas
Koju kad dosegneš
Svako putovanje postaje povratak
I onda svakom miljom bivaš
Sve udaljeniji od saputnika
A sve bliži
Onima što ostaše doma

Ujutro
U autobusu
Turistički vodič je pričao
Kako je Prva plovidba
Zapravo završila neuspjehom
I kako se Bartolomeo Dias
Skrhan i ojađen vratio
Ispričavši Kralju o *Olujnom rtu*
Na kraju svijeta
Iza kojeg ničega nema
Osim mahnitog mora
I kobnih hridina pritajenih u magli
Oštrijih od levantskih sablji

Kralj će poslije prepraviti ovaj detalj
U dnevniku plovidbe
I Moreplovca ovjenčati
Bogatstvom i slavom
Jer
Posustaloj domovini su trebala
Mjesta dobre nade
Novi vidici
Riječi utjehe
I ohrabrenja

9. 2003.

* Preuzeto iz zbirke "Devet Alexandrija" Semezdina Mehmedinovića (Duriex, Zagreb 2002.)

Novembar

Bicikl u spavaćoj sobi
i paučina razapeta
po žicama točkova
okraćala odjeća našeg djeteta
odvojena u kese
za Salvation Army
svjetlucanje budnih očiju u mraku
uzdasi iz tame pluća
miris tvojih nadlaktica i pidžame
dodiri toplih bedara
radio-budilnik i čaša s vodom
kraj uzglavlja
fotografije sa ljetovanja
lupkanje kiše
o prozore
ponedjeljci
utorci
srijede
četvrci

Nekretnine

Jaroslavu Šulcu

Sa otvorenih prozora mog grada
Po ulicama se rasipao
Zveket kuhinjskog pribora

Žamor sitnih porodičnih drama
Zaklonjenih čipkastim zavjesama
Dječji povici
Vijesti s televizora

Ponekad tek tapacirana tišina
Dugih nedjeljnih popodneva

Ti prozori sad su zatvoreni
Zvuci izgubljeni, ne čujem ih više
Pretvorili su se u nekretnine

Spali su sa mene u razmekšali ljetni asfalt
Nekih drugih gradova
Okovi poezije i beskućništva

Skliznuli su nečujno
Na debele tepihe mojih soba
U vreli pijesak okeanskih plaža
U tečni šećer njenog međunožja
U sipki umjetni snijeg
Porodničnih fotografija

Ožiljci polako iščezavaju
Pod slojevima sala

Sretna porodica

Sve bezvoljniji
sve obeshrabreniji
nezadovoljan
svojim ispunjenim snovima
neispunjenim životom
sobom
žutim flekama od znoja
na jastuku
njezinom ljubavlju
koja se nečujno gasi
u nezadovoljstvu
zamoru
u zapahu njegova jastuka

Umorna
sve osamljenija
sve nervoznija
nezadovoljna
sobom
njime
neuspješnim dijetama
svojim neispunjenim snovima
svojim neispunjivim snovima
preispunjenim životom
nezadovoljstvom
njihova djeteta

Dijete
sve udaljenije
sve nezadovoljnije
djevojčica zbunjena sobom
svijetom
tv ekranom
mamom i tatom
njihovim nezadovoljstvom
njome
samima sobom
životom
ljubavlju
koja se tiho gasi

Buđenje

Miloradu Pejiću

Ustajem iz kreveta –
prvi korak u novi dan
i tijelo začas preplavi sjeta
čim se dotakne zemlje,
strese se i zacvili kao avion
u osunčano zimsko poslijepodne
u trenutku slijetanja,
kad ga na pisti poljubi vlastita sjena.

Dokle dodir seže

1.

Svijet je bijel i pod asfaltom raste blato
I ne događa se baš ništa
Kamo god pogled seže

Niti išta ostaje isto

Alicina koliba stari
Mijenjajući boje
I nove naprsline niču na cesti
Ka Indian Creek farmi

2.

Par ženskih cipela
Zamazanih blatom
Odbačenih nasred sobe

Alice je upravo oprala kosu
I sad se trese
S pokvarenim daljinskim upravljačem u ruci
Stup pare joj kulja iz glave
Iz šolje s vrelom kavom koju nosi
Dok *vatra korača s njom*[*]
Cijelim putem od trosjeda do televizora i natrag

Alice me ljubi
Jezik joj je hrapav kao kiwi
Pun sjemenki
I zelen iznutra

[*] *Twin Peaks II: Fire Walks With Me*

3.

Svijet je bijel
I pod snijegom dozrijeva novo blato
Nigdje ničeg dokle dodir seže

Samo pijana Alice
S preciznošću majstora pikada
Nepogrešivo pronalazi rupu
Na anđeoskom bespolnom tijelu
I nemilosrdno mu zariva
Svoj teleskopski dild o
Ravno posred srca

4.

Ja je ljubim

Anđeli drhture oko nas
Zakopčani u svoje nježne praseće kože
Tako predvidljivi i krhki
Kao Alicini mehanički Pierroti
Koji uvijek iskaču iz kutije
Tačno nakon šesnaestog takta:
PRRRRRRRRANGG!!!

I evo me gdje ponovo nasjedam
Po stoti put
I Alice se ponovo smije i smije

5.

Jednog dana ću joj odrezati kosu
I pred svima raskrinkati njenu
Papagajsku glavu

Gertruda*

ponekad zamišljam
da zoveš se GERTRUDA
vrijedilo je truda
slijediti te
sve do ušća
tamo
*gdje se voda spaja s drugom vodom***
gertruda
iz profila podsjećaš
na japanske barbie-faces
na sve one igračkice koje zuje
kad ih dotakneš
gertruda
tvoje izbrijane podlaktice
kad me taknu ja se tresem
ja sam quaker
ja se tresem
kao prsti
kao konac
kao igla
kad me taknu u prolazu
tvoje izbrijane ruke bejbe
tvoje oči pune dima
dok ih slijedim
tamo gdje se boja spaja s drugom bojom
u dnu XENON CLUBA
gdje se sudaraju elektroni
razuzdano
ravnodušno
gertruda
oh kakvo ime
lijepiš se za moj jezik
kao žilet kao lišaj kao cimet
probodi moje blijede obraze
svojim pirsinarim jezikom
svojim bežičnim mislima
gertruda

* Alternatvni nalsov teksta u interpretaciji SCH je "Kazumi". (SCH – Vril, 2002.)
** Naslov pjesme i zbirke Raymonda Carvera iz 1985.

Truda

Truda ima hentai-oči
i jabučastu guzu
i šašavu dječačku frizuru:
pogledaj samo koliko mogućnosti,
koliko razloga
za radost.

A New York je pohotan i lakom
u proljeće,
i mi upadamo u njegove vrtloge
strmoglavce,
upadamo u zablude,
u zagrljaje jedno drugom.

Ne iziskuje to mnogo,
tek radoznalost
i naivnost,
ushićenje,
nešto mudrosti zrelih ljeta
i smisao za detalje.

Nema u tome nikakve tajne,
treba se samo zateći
na pravom mjestu
u pravom trenutku -
događaju se i takve stvari
ponekad.

Evo naprimjer
Truda i ja.

Tekući kristali

Prazan hod video kamere
od zida do zida, od lica do lica,
između tebe i mene,
između njih i nas—
svijet je šaren i bezbolan.

Dok te posmatram,
razlijevaš se u mojoj svijesti
kao po polariziranom plićaku
L(iquid) C(rystal) D(isplay)-a.
Bezbolno te udaljavam i približavam,
izoštravam i razmrljavam,
sve dok me ne prinudiš
da počnem pamtiti
nekom dugo odgađanom mišlju,
nervoznim pucketanjem prstiju,
nekom sitnom tugom.

Znam te dobro,
moj si neko, dugo smo već skupa.

Volim tu zalutalu iskru u tvojim očima,
taj iznenadni bljesak sebe sama
u tvojim riječima,
odsjaj tvog prisustva
u mojim mislima—trenutak
u kojem se odlučuješ da pamtiš
i kad znam da znaš da ja znam.

I ti znaš
da znam
da znaš.

Traktat o nostalgiji

Nostalgija, gorko-sladunjava čežnja za samim sobom, za prohujalim, naslućenim ili propuštenim mjestima, ljudima i događajima koji kao da su stalno tu, oko nas i u nama, a ipak nam uvijek izmigolje u prošlost ili budućnost, čim za njima posegnemo.

Nostalgija se ne iscrpljuje u ljudskom snatrenju i žalu za rajevima, izgubljenim ili nepostojećim - svejedno, već predstavlja prije svega čežnju za punoćom, smislom i gustoćom samog akta življenja, počesto paklenog. Nostalgija je žudnja da se proživljeno i naslućeno prožmu u vječnosti sadašnjeg trenutka i ukorijene u sipkom pijesku budućnosti.

Nostalgija je entropija duše, njena neupotrebljiva esencija. Ostatak duše čine voda, zrak, instinkti i informacije, pohranjene ili zagubljene u spremištima pamćenja.

Često pogrešno poistovjećivana sa melankolijom, nostalgija sadrži jednu posebnu nijansu sjete, onu osobitu melankoličnu *iskru* u očima istinski nostalgičnih ljudi. Jer nostalgija je *žudnja* i, za razliku od melankolije, ne napaja se rezignacijom. Ona je izvorom fatalističke kreativnosti i bezbožničke vjere da se ništa ne događa nepovratno i uzalud.

Za razliku od drugih strasti i čežnji, nostalgija ne stremi ka vlastitom ispunjenju, već ka vlastitom *produženju*. Čulne želje, žudnja za životom vječnim, za moći, slavom, udobnošću, avanturom, sigurnošću; žudnja za srećom, slobodom, pravdom, posjedovanjem, istinom – sve nas one usmjeravaju i pokreću od jedne do druge tačke u prostoru i vremenu. Nostalgija se, naprotiv, neprestano u nama i u sebi samoj regenerira, razmotava i namotava u nerazmrsivo klupko života. U mladosti je fokusirana na budućnost, na *naslućeno,* dok se u zrelosti i starosti okreće ka sadašnjosti i prošlosti - ka *propuštenom* i *prohujalom*. Zrelost tako počinje u trenutku kad čežnja za propuštenim prevlada žudnju za naslućenim, a kad nam se čežnja za naslućenim i propuštenim pretvori u žudnju za prohujalim, pouzdan je znamen da smo ostarjeli. Zato se i događa da nam *stvarna* mjesta, likovi i događaji iz mladalačkih uspomena (od čije smo trivijalnosti nekad bježali u svijet meridijana i mašte) u zreloj dobi izgledaju mnogostruko bajkovitije, *nestvarnije* od naših mladalačkih maštarija i magičnih svjetova u koje smo odrastanjem dospjeli. Ovaj *algoritam nostalgije* dobro je uočljiv u književnosti, u djelima mladih, zrelih i „ostarjelih“ autora.

Ljubav i umjetnost rađaju se iz nostalgije, iz žudnje za punoćom, smislom i gustoćom življenja na našem putu ka vječnoj ravnodušnosti i zaboravu. Ljubav i umjetnost rađaju se iz čežnje i volje da se proživljeno, propušteno i naslućeno reinkarniraju i podijele s drugima u vječnosti sadašnjeg trenutka. Nostalgija je zato srž i draž svake istinske ljubavi, svakog istinskog umjetničkog poriva.

Nostalgija je svjedočanstvo o naslućenim, prohujalim i propuštenim ljubavima, utjeha i ohrabrenje nostalgičnim ljubavnicima čija se ljubav nikada nije dogodila ili

dovršila u prostoru i vremenu, ali zato nastavlja da se produžava u beskonačnosti njihove i naše nade da se ništa, amabaš ništa, ne događa uzalud i nepovratno.

Ljubav preko žice

Javljaš mi se sve rjeđe
i vremena imamo sve manje
i tvoji imejlovi sve su kraći,
puni besmislenih slika, dodataka
i linkova na kojekakve zanimljivosti.

Tango Maruko

Ostala si bez iluzija,
Maruko;
meni je preostala tek još poneka,
sasvim neutemeljena,
o sebi samom,
o njoj
i o tebi.

Zato svaki put kad zdrobiš
neku od mojih preostalih iluzija
snagom svog prkosa meni i sebi samoj,
svaki put kad te zamislim u supermarketu
kako zamišljena držiš u ruci listić lutrije
ili kako se pred ogledalom
brižljivo pripremaš za počinak,
čistiš lice losionom i navlačiš spavaćicu –

svaki put
nešto u meni umre
i ostavi me zapanjenog nad tim
koliko je puno života još u meni ostalo,
koliko iluzijâ još uvijek imam o tebi,
o njoj
i o sebi.

Maruko, Maruko, dozivam tvoje ime u noći.
Maruko, Maruko, dođi mi prije svitanja.
Maruko, Maruko, vrati mi trenutke čarobne.
Bojim se vijesti koje će stići, Maruko.[*]

[*] Pjesma iz osmog dijela tv serije "Grešni ljudi varoši praške", autor teksta Vladimír Sís, (c) 1968 Československá televize.

Horror caféi

Kuda sve ovo vodi? Nikuda,
složili smo se šutke zgodna café-šankerica i ja:
izlila je savršen mliječni cvijet
na mom kapučinu
i uslikala ga digitalnim fotoaparatom.

Šutke smo za šankom posmatrali
kako se njezina *mandala* očajnički guši
u gustoj mliječnoj pjeni u mojoj šolji
i nestaje pod šećernom lavinom,
sve dok je nisam sasvim raščerečio kašičicom.

Pomislih
kako je Jung u mandali vidio
reprezentaciju nesvjesnog "ja".
A Aristotel je tvrdio da praznina
nezadrživo usisava sve oko sebe
u nastojanju da se popuni.
Mario Praz je pojmom *horror vacui* označavao
zagušujuću atmosferu i pretrpanost interijera
viktorijanske ere.
Itakodalje.
Kuda je sve to vodilo?

Nikuda -
složio sam se šutke sa zgodnom
café-šankericom
žureći da platim i odem
prije nego što nas café laptop tipkači
ne usisaju šamanskim prstima
u prazninu svojih života
i ekranâ.

Američka ljubavna pjesma

Tog jutra u kuhinji
kad smo u mišolovci zatekli miša
deformisanog u sivo prljavo klupče
rekla si
potresena:
još je bio beba!

Uhvaćen u klopku, rekao sam,
svaki miš izgleda kao beba,
bejbi.

I tvoja tuga za jadnim stvorenjem
zdrobljene utrobe i kičme
nije akt ljubavi i saučešća
već filistarstva u tvom mekanom srcu.

Priča sa Zapadne strane

Užurbana djevojka prelazi ulicu
s kafom iz Starbucksa u jednoj ruci,
drugom prislanjajući na uho telefon.

Pokušavam domisliti prizor,
upotpuniti ga nekim zapletom,
bilo čim,
saobraćajnom nesrećom,
dimom iz cigarete,
melankolijom.

Uzalud.

Traktat o ogledalu

Od svih vještina preživljavanja, moja kćerka prvo je usavršila vještinu ogledanja. Fascinirajuća je spretnost s kojom kreira svoje raznovrsne odraze uz pomoć grimasa, krpica, četke, ruža i sjenila; lakoća s kojom ih odbacuje ili s kojom se s njima poistovjećuje. Fascinacija ogledalom moje kćerke nadilazi radoznalost ogledajućih se delfina, svinja, majmuna i drugih životinja koje su takođe sposobne prepoznati se u ogledalu. Dijete instiktivno *zna* da njegov lik u ogledalu istovremeno i *jeste* i *nije* ono samo, da je to što u njemu vidi njegov izokrenuti odraz i, u isto vrijeme, njegova dvodimenzionalna egzistencijalna konfirmacija. Zato je proces ogledanja dovršen tek kad se sa vlastitim odrazom poistovjetimo, kada ga usvojimo i izložimo na ogledanje drugima, kad svoj odraz izvedemo na ulicu, među druge odraze, među druga ogledala.

Drugim vizualnim medijima nedostaje neposrednost i doslovnost ogledala, kao što drugim gradovima nedostaje ona košmarna infantilnost njujorških ulica na kojima se trodimenzionalna iluzija stvarnosti ekstatično propliće sa dvodimenzionalnom stvarnošću ogledala. Njujorške ulice su beskrajno ogledalo, delirični reality-show u kojem se odrazi prolaznika, zgrada i automobila do u beskonačnost umnožavaju, sve dok se, s vremena na vrijeme, jedan o drugog ne razbiju – otvarajući nezalječive naprsline između onoga što postoji a nema svog odraza i onoga što možda i ne postoji, ali je objektivizirano ogledalima.

Život je sve ono što ogledalo ne pamti, što ogledalo *podrazumijeva*, čije odsustvo izlazi na vidjelo u svoj svojoj brutalnoj doslovnosti tek pošto iz ogledala iščezne ili kad se ogledalo razbije. Kao utvara World Trade Centra. Kao mekano izbrijana međunožja i zamamno erotsko rublje koje zamišljam ispod izduženih užurbanih odraza djevojaka u izlozima West Brodwaya, u poslijepodnevnom metežu, u krhotinama stakla na asfaltu, u utrobi kola hitne pomoći koja su upravo progutala nečiji odraz sa ulice. Kao moji roditelji, koji nedostaju u ogledalima već više od deset godina, mada prisutni u mojim mislima, snovima, na fotografijama, u crtama moga lica i lica mog djeteta, u našim gestakulacijama i anamnezama. Dah mojih roditelja još uvijek rosi ogledala u kojima se ogledam, magli moje odraze svuda oko mene, na njujorškim ulicama, u čaroliji kojom nas ogledala stalno iznova refokusiraju u centar našeg vlastitog univerzuma.

Norman

Stephenu Cumminsu

Normana su našli u kuhinji na podu.
Danima je ležao u bljuvotinama,
među praznim flašama, sve dok komšija nije
prijavio na policiji nesnosan smrad
koji se širio iz njegovog stana.

Pola godine nije se pojavljivao među nama.
Događalo se i ranije
da je nestajao na neko vrijeme,
ali nikad tako dugo; mjesecima je znao
mamurati na kauču na farmi kod Stevena.
Bio je drugar, pijanac, farmer, slikar i pjesnik
– tačno u tom redoslijedu.
Tvrdio je da su njegovi
porijeklom iz Toskanije, kamo se svaki put
nakon prve flaše odlučivao da ode,
ali već nakon druge bi se sjetio da bi
najprije konačno trebao izvaditi pasoš.

Na oproštaju su se pojavile
Normanove dvije sestre, jedna bakica -
ljubavnica iz vremena dok su još bili hipici,
te oronuli senator iz Albanyja,
drugar iz djetinjstva.
Njihovo prisustvo podsjetilo nas je na činjenicu
da je Norman, zapravo, bio čovjek u godinama.

Dio pepela smo mu rasuli po farmi,
ostatak ukopali sa sadnicom jabuke.
Preostali namještaj, knjige i crteže
razdijelili smo među sobom.

Počesto ga tako spomenemo
i kucnemo se u njegovo ime.
Pri zdravici ne kažemo „za Normana“,
već „za našeg mrtvaca“.
Čaše tad neprirodno ciknu u rukama,
kao mobilni telefon kad padne na asfalt
i nekakva potmula jeza zamrzne trenutak
između dva osmijeha.

Obama

I

Najljepši trenuci mog života -
dok sam ih živio, nisam znao
da su najljepši. Prepoznavao sam ih
tek kasnije, prekasno uglavnom, u razdobljima
koja su mi se činila u životu najteža -
većinom pogrešno.
Zato me valjda,
s godinama,
sve manje općinjava mudrost nesreće i očaja,
a sve više očaj i tjeskoba
prekasno prepoznatih sretnih trenutaka.

II

Upitan u izbornoj tv debati
za najteži momenat u životu,
predsjednički kandidat prisjeća se
majčine smrti, odrastanja bez oca.
Preko lica mu prelazi sjena,
protokolom nepredviđena.

Protukandidatkinja Clinton
uz gorak osmijeh odgovara: "*Eh, ja mislim*
da svi prisutni znaju o dubokim krizama
i teškim momentima kroz koje sam prošla
u svom životu. I... "
u publici se otima jednoglasan uzdah saučešća
propraćen gromkim aplauzom.

III

Najljepši trenuci mog života - dok se prisjećam
najtežih i najljepših trenutaka minulih,
onog što sam bio i ovog
čim i kakav jesam sada - u svijetu,
u trenutku u kojem je najgora pojmljiva nesreća,
najveći zamislivi strah da će se raspasti burza,
da će benzin otići na 5 dolara za galon,
da će mi neko kradom, dok ne pazim,
nabosti dragu na Clintonovu cigaru i ostaviti me
u dubokim krizama i teškim momentima
da se s njima nosim do kraja.

Srednja klasa odlazi u raj

Ležim u svojoj sobi i razmišljam
o svom i tuđim životima.
Razmišljam o svojoj ženi, razmišljam o
tuđim ženama i o ničijim ženama,
o svojim i tuđim prijateljima.
Kako uopšte znam da je nešto moje?

Evo, naprimjer, ova soba, ovaj stan,
(koji, uzgred, nije *moj*, već unajmljen),
šta ga čini mojim? Ključ?
IsKLJUČivo pravo na njegovo korištenje,
najamnim ugovorom
precizno definirano i omeđeno?
Postao je mojim onog trenutka
kad sam od vlasnika *unajmio* pravo
da druge uključim u svoj stan
ili ih iz njega isključim.
(Vlasnikov je postao u trenutku
kad je od prethodnog vlasnika *kupio* pravo
da ga drugima iznajmljuje -
čim se ontološki status mog
i njegovog vlasništva izjednačava.)

Stan je moj bez obzira na to
kako se u njemu osjećam,
da li i koliko u njemu boravim,
da li ga volim ili ne volim -
sve dok redovno plaćam stanarinu
i pridržavam se najamnog ugovora
ovo je MOJ stan, a ne nečiji tuđi,
u njemu ja određujem ko i kada može
ili ne može unutra.

A to je najvažnije.
Tako znam i da je ovo moj život,
a ne nečiji tuđi.
Samo meni pripada pravo
na korištenje vlastitog života,
prirodnim i društvenim zakonima
definirano i omeđeno.
Meni je udijeljen život
na privremeno korištenje
da po vlastitom nahođenju
druge u njega puštam ili izbacujem,
da se razvodim i udružujem.

I sve dok redovno plaćam račune
i pridržavam se normi i zakona
ovo je MOJ život,
a ne nečiji tuđi,
i u njemu ću ja određivati ko, kada i kako
može ili ne može unutra.

Pustio sam unutra one koje volim,
i oni su mene pustili u svoje sobe i živote.
Ne polažemo nikakvo pravo jedni na druge,
osim onog koje smo si uzajamno
prešutno darovali
i na koje se, dok se volimo,
nikada nećemo pozvati.

Da bih nekoga volio,
nije nužno da bude *moj*.
Ne mora čak ni biti blizu.
Što se računa je
kako se s onima koje volim osjećam,
koliko mi je do njih stalo, i njima do mene.
Njihove sobe su njihove,
ali se u njima osjećam kao kod kuće,
drugovi mojih drugova uglavnom su
i moji drugovi -
sve dok se ne poudajemo i ne poženimo,
tj. dok nekome ne udijelimo
isključivo pravo da određuje
koga i kada možemo ili ne možemo
pustiti unutra
i istim pravom nad svojim životom
nam *taj neko* ne uzvrati.

Na tom ništa ne mijenja to
kako mi je s tobom,
da li te volim ili ne volim,
koliko mi je do tebe stalo
i obrnuto -
sve dok redovno plaćamo zajedničke račune
i pridržavamo se prava i obaveza zajedništva
ti si MOJA,
a ne nekog drugog,
i ja sam TVOJ, a ne neke druge.

I moja soba više nije moja, već naša,
i tvoj život nije više tvoj, već naš,
i naš život nije više tvoj, već moj.

Savremeno američko pjesništvo

Razmišljam nešto -
koliko je žalosno malo džankija i alkoholičara
među savremenim američkim NPR* pjesnicima,
čak i običnih pušača, i koliko je žalosno puno
nepušača, vegeterijanaca, globetrottera
i ekoloških aktivista.

Koliko je urednika poetskih časopisa
i non-profit izdavača među svim tim
award-winning autorima
prigradskih i koledžtaun opusa,
višestruko razvedenih i oženjenih ex-hipija,
vlasnika isplaćenih hipoteka s travnjacima,
koliko je puno profesora
književnosti i kreativnog pisanja
koji s vremena na vrijeme otkriju, zguze i ožene
buduće NPR pjesnike i pjesnikinje
iz redova vlastitih studenata.

Razmišljam nešto -
koiliko je žalosno malo džankija i alkoholičara
među budućim američkim NPR pjesnicima,
čak i običnih pušača.

* NPR - National Public Radio

Spasić ili Više od igre

Adinu Ljuci

Dok je zemlja u kojoj sam rođen
prinudno prizemljavala,
rasli su nam životni i fudbalski apetiti.
Gluhi i slijepi za pitanja koja su nam
doslovno eksplodirala pred očima,
razmatrali smo zvjezdanu budućnost
za sebe,
za potomstvo,
za naše prvotimce.

Na pitanje zašto u centru odbrane drži igrača
koji tamo ni po čemu ne pripada
(pored toliko očigledno boljih),
tadašnji trener reprezentacije
(čovjek inače mudar i šarmantan)
odgovorio je:
"Tako ostali igrači na terenu uvijek znaju
odakle ih vreba opasnost
i tako iz njih izvlačim maksimum."

Rekao je kako voli imati kontrolu
nad slabim mjestima u timu,
da ih rađe sam kreira
nego da ih otkriva u toku važnih utakmica:
"Svaki pravi šampionski tim mora imati
svog Spasića."

Nisam više siguran da li je to rekao baš tako,
ali tako smo to moji prijatelji i ja zapamtili –
ili domislili, svejedno.

Dok nas je zemlja u kojoj sam rođen
prinudno prizemljavala i razemljavala,
mi smo se uzajamno bodrili
kontemplirajući šampionsku strategiju,
kreirajući i njegujući svoje vlastite spasiće
u vjeri da je to najbolji način
da iz sebe izvučemo maksimum
na svjetskom prvenstvu
koje je u zatišju topovske grmljavine

upravo protjecalo
bez nas.

Potpuno smo smetnuli s uma
protivnike na terenu,
zapostavili vlastite jake strane traćeći ih
na mukotrpna drugoligaška preživljavanja
ili ih uzimajući zdravo za gotovo -
sve dok nismo atrofirali od dugog čekanja
na šansu da konačno zaigramo
u kakvom finalu.

Još uvijek smo tu.

Ako se malo bolje zagledaš, spazit ćeš nas
kako sjedimo snuždeni na
klupama za rezervne igrače drugih zemalja
sa šampionskim aspiracijama,
očiju i ušiju širom otvorenih
za najmanje naznake prinudnog slijetanja
u trenerovim mudrim i zavodljivim riječima.

Čudaci

Duboki i nedostupni u svojim mrakovima,
kapriciozno djetinjasti i nježni
kad pišemo jedni drugima,
dok razgovaramo o nekome od nas
ko nije tu.

S nekima od njih sam odrastao,
druge, koje sam upoznao kao već zrele ljude,
nepogrešivo sam prepoznavao
u njihovim foto-albumima
na grupnim školskim portretima.
Oduvijek su takvi.

Pamte svaki detalj svega
što sam im ikada o sebi rekao,
ponekad i ono što sam prešutio.
Uvijek se tako neko od njih nađe
da me podsjeti
na važne stvari o meni samom
kad potonem ili se vinem previsoko
u svom tričavom egzistencijalnom deliriju.

Neki od njih već su bili skoro digli ruke
od sebe samih i od mene:
urušavali su se i urastali u vlastita ludila
povlačeći me i podižući za sobom
kao magnet čeličnu strugotinu,
kao češalj rastrgane papiriće.

Ljudi
koje volim,
raštrkani po meridijanima
i vlastitim ponorima,
među monstrumima normalnosti.

Kraj ljeta

Zelkidi

Šta smo mi to jedno drugom ustvari? -
pomislim za volanom, na putu s mora,
dok mi pod dlanom jedva osjetno splašnjava
tvoje od sunca još toplo i nabubrilo tijelo
i sa svakim se kilometrom polagano gasi
istom se opirući pitanju i isti odgovor
uzalud potiskujući – kako naši životi zapravo
ne bijahu ovo putovanje,
od utočišta do utočišta,
s kontinenta na kontinent,
iz jedne opsjene u drugu;
već svi ti zastoji i odmorišta
na tvom putu k meni,
svi ti sudari, kvarovi i zaobilaznice
na mom putu k tebi, mila,
na našem putu kući.

O autoru:

Saša Skenderija (1968.) živi u New York Cityju i Ithaci, NY. Objavio je pjesničke zbirke "Golo o" (*KO Banja Luka*, 1987. - s još trojicom mladih autora), "Kako naslikati žar-pticu" (*Svjetlost*, Sarajevo, 1990.), "Ništa nije kao na filmu" (samizdat, Prag, 1993) i "Praški fraktali" (online samizdat, Prag, 1998.). Redigirana i proširena kompilacija potonjih dvaju samizdata objavljena je 2005. pod nazivom "Zašto je patuljak morao biti ustrijeljen" u izdanju tešanjskog *Centra za kulturu* i *obrazovanje*, te u engleskom prevodu pod nazivom "Why the Dwarf had to be shot" (*Black Buzzard Press*, Austin, TX, 2008).

Hvala (po abecednom redu):

Amiru Brki, Indian Creek farmi, Miloradu Pejiću, Abishku Raviju i Teni.

Main title: Rt Dobre nade / Saša Skenderija.

Published/Created: Tešanj : Centar za kulturu i obrazovanje, 2011.

Description: 47 p. ; 21 cm.

ISBN: 9789958792786

LC classification: PG1620.29.K45 R73 2011

Series: Biblioteka Gradina ; knj. 62

Web: skenderija.com/poetry